

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Filosofie

Testul 4

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. I. Kant este un reprezentat al eticii:
 - a. liberaliste
 - b. deontologice
 - c. utilitariste
 - d. hedoniste
2. În concepția lui Aristotel, moralitatea se referă la acțiunile bune:
 - a. conforme cu virtutea
 - b. făcute din înclinație
 - c. plăcute și folositoare
 - d. realizate din datorie
3. Potrivit lui L. Blaga, *sensul vieții* constă în:
 - a. instinctul de conservare
 - b. destinul creator
 - c. echilibrul securității
 - d. rațiunea practică
4. Imperativul categoric, formulat de către Imm. Kant, presupune să acționezi numai conform acelei maxime prin care să poți vrea totodată ca ea să devină:
 - a. lege a firii
 - b. principiu al plăcerii
 - c. principiu al gândirii
 - d. lege universală
5. Atât hedonismul, cât și eudaimonismul sunt etici:
 - a. deontologice
 - b. teleologice
 - c. aplicate
 - d. teologice
6. O problemă specifică de etică aplicată are caracter:
 - a. controversat
 - b. de principiu
 - c. etern
 - d. de certitudine
7. Specificul omului poate fi surprins și în calitatea sa de ființă morală, adică ființă care:
 - a. este ghidată de simțuri
 - b. poate alege între bine și rău
 - c. utilizează limbajul articulat
 - d. fabrică unelte

8. Filosoful J. P. Sartre asociază libertatea cu:
- puterea
 - profitul
 - responsabilitatea
 - legea
9. J. St. Mill este adeptul unei concepții etice de factură hedonistă, deoarece admite:
- că fericirea, înțeleasă ca activitate conformă cu virtutea, rezidă în acțiunile în care păstrăm măsura justă
 - diferențierea cantitativă și calitativă a valorilor și consideră virtutea suficientă pentru obținerea fericirii
 - că fericirea, înțeleasă ca activitate conformă cu virtutea, rezidă în acțiunile realizate conform datoriei
 - diferențierea cantitativă și calitativă a plăcerilor, proclamând superioritatea plăcerilor spirituale
10. Etica deontologică recunoaște valoarea morală a unei acțiuni dacă:
- este realizată din instinct
 - este săvârșită din datorie
 - are ca scop fericirea
 - se dovedește productivă

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. În coloana din stânga sunt enumerate tipuri de dreptate, iar în coloana din dreapta sunt numerotate enunțuri adevărate în legătură cu acestea. Scrieți pe foaia de examen asocierile corecte dintre fiecare literă din coloana din stânga și cifra corespunzătoare din coloana din dreapta.

a. Dreptatea procedurală	1. Conviețuirea indivizilor într-o societate trebuie să se fundamenteze pe ideea realizării dreptății pe baza meritelor, iar orice lege care nu ține cont de acest principiu este coruptă.
b. Dreptatea ca egalitate economică, în concepția lui K. Marx	2. Fundamentul dreptului la libertate trebuie să fie egalitatea de acces și egalitatea de șanse a tuturor oamenilor.
c. Dreptatea pe baza meritelor	3. Realizarea dreptății prin aplicarea și respectarea legilor.
d. Dreptatea ca echitate	4. În plan social, existența inegalităților dintre oameni se fundamentează pe distincția dintre morala de sclavi și morala de stăpâni.
	5. Bunurile economice trebuie să fie împărțite <i>de la fiecare după capacități, la fiecare după nevoi.</i>

16 puncte

B. Argumentați, în aproximativ zece rânduri, în favoarea sau împotriva concepției conform căreia condiția realizării dreptății este "domnia legii".

8 puncte

C. Construiți un exemplu prin care să evidențiați rolul/importanța dreptății ca echitate în viața de zi cu zi a omului, așa cum apare în concepția filosofului J. Rawls.

6 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Se va susține că puterea politică trebuie să se împartă în mod inegal, potrivit superiorității meritelor, chiar dacă celelalte calități ar fi egale și chiar dacă cetățenii ar fi cu totul asemănători, și că drepturile, și considerația trebuie să fie diferite când indivizii se deosebesc.(...) Pe lângă acestea, deoarece egalitatea și neegalitatea completă sunt nedrepte între indivizi care nu sunt egali ori neegali decât într-o măsură privință, toate constituțiile în care egalitatea și neegalitatea sunt întemeiate pe baze de felul acesta sunt în mod necesar corupte. (Aristotel, *Politica*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Identificați teza filosofică la care face referire textul dat. **4 puncte**
 2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *dreptate procedurală* și *egalitate*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
 3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**
- B.** Știind că, pentru numeroși filosofi, *esența omului rezidă în cugetare*:
1. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, în favoarea ideii/tezei filosofice prezentate în enunț. **6 puncte**
 2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, o relație existentă între *natura umană* și *societate*. **4 puncte**